

Država mora smanjiti namete na gorivo

Skoro svakodnevno divljanje cijena goriva u **BiH** postalo je nepodnošljivo, te ogromnu štetu trpe i građani i bh. privreda, a na potezu je država, koja mora smanjiti svoje namete.

Stav je to brojnih sagovornika "Nezavisnih novina", koji ističu da su male šanse da će se prometnici naftnim derivatima odreći dijela svoje zarade, te smanjiti marže, tako da je preostalo jedino da se vlast konačno uhvati u koštac s ovim problemom.

Zanimljivo, uprkos brojnim negodovanjima građana i prevoznika, od Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje (**UO UIO**) **BiH** još uopšte niko nije ni zatražio da država smanji vlastite apetite.

"**UO UIO** nije primio nijednu inicijativu za smanjenje akciza na naftu i naftne derivate", rekli su za "Nezavisne" iz Kabineta predsjedavajućeg **UO UIO BiH**.

Međutim, kako nam je potvrđeno, inicijativa da se nameti srežu već za nekoliko dana će otići ka nadležnim institucijama, od kojih se očekuje brza reakcija.

"Hitna sjednica Odbora za međunarodni putnički saobraćaj pri Spoljnotrgovinskoj komori **BiH** biće održana u srijedu u Sarajevu. Jedna od tačaka dnevnog reda odnosi se na skupo gorivo. Naš prijedlog biće da se država odrekne dažbina koje je nametnula. To je jedini način da se ublaži ovaj udar", ističe za "Nezavisne novine" Dejan Mijić, predsjednik Udruženja za međunarodni prevoz putnika **BiH**.

Da država ima mehanizme da se odupre poskupljenjima goriva smatra i Momčilo Komljenović, direktor Sektora za makroekonomski sistem u Spoljnotrgovinskoj komori **BiH**. On ističe da je to i uloga države - da pomogne u ovakvim situacijama.

"Država treba da reaguje preko robnih rezervi, ali toga nema. Dakle, u toj situaciji distributeri bi trebalo da imaju razumijevanja i rade sa manjim profitom. **A**, jedna od mjera bi trebalo da bude smanjenje akciza ili taksa", rekao je Komljenović za "Nezavisne novine".

Potrebno je, prvo, poraditi na kontroli, ističe Marin Bago, predsjednik Udruženja potrošača "Futura" iz Mostara, te dodaje da nikad nismo vidjeli primjere da se prometniku kaže: "Vrati cijene, gorivo si kupio kada je nabavna cijena bila niska".

"**S** druge strane, kad uspemo 50 maraka u rezervoar, 24 marke damo državi. Tu smo prevareni, jer nismo dobili ono što smo platili - mogli smo bez kredita izgraditi tri auto-puta i da se po njima vozimo besplatno", rekao je Bago za "Nezavisne novine", koji takođe dodaje da bi jedna od mjera trebalo da bude i smanjenje nameta.

I zaista, apetiti države nisu mali... Po svakoj litri goriva koje se prodaje u **BiH** trenutno se, u zavisnosti od naftnog derivata, plaća akciza od 0,30 do 0,45 **KM**. Tu su i dvije putarine: prva za održavanje puteva, na koju izdvajamo 0,15 **KM**, a druga za izgradnju auto-puteva i rekonstrukciju drugih puteva - 0,25 **KM** po litri.

I to nije sve... U osnovicu za obračun PDV-a ulaze i troškovi proizvodnje i ostali zavisni troškovi, kao što su transport i skladištenje. Sve skupa predstavlja osnovicu za obračun PDV-a, koji u **BiH** iznosi 17 odsto, što takođe ide na teret potrošača.

U praksi to znači da, ako je cijena po litri dizela u **BiH** ovih dana u prosjeku 2,40 **KM**, od tog iznosa državi ide 1,05 **KM** (akciza 0,30 **KM**, putarina 0,15 **KM**, putarina za auto-puteve 0,25 **KM** i **PDV** 0,35 **KM**).

Država se još više "omasti" po litru benzina 95. Naime, ako je cijena po litru ovih dana 2,40 **KM**, tu su uračunate dažbine u ukupnom iznosu od 1,10 **KM** (akciza 0,35 **KM**, putarina 0,15 **KM**, putarina za auto-puteve 0,25 **KM** i **PDV** 0,35 **KM**).

Kada se podvuče crta, vrtoglave su cifre koje je država do sada uzela od vozača, a koji se voze po saobraćajnicama punim pukotina, klizišta, neravnina..."Ukupan iznos prikupljene putarine za održavanje puteva od 2006. do 30. septembra ove godine je 2,960 milijardi **KM**. Putarina za izgradnju auto-puteva naplaćuje se od 2009. godine, a po tom osnovu su do 30. septembra 2021. prikupljene 2,542 milijarde **KM**", kaže za "Nezavisne novine" Ratko Kovačević, načelnik Odjeljenja za komunikacije i međunarodnu saradnju **UIO BiH**.

Ili, prostom računom, vozači su državi samo po osnovu putarine dali više od 5,5 milijardi **KM**. Ali, platili su vozači i akcize - od 2006. do 30. septembra ove godine je po tom osnovu ukupno prikupljeno dodatnih 7,248 milijardi **KM**. Naravno, ni to nije dovoljno državi pa je uzela dodatnih 17 odsto na **PDV**.

Ovih dana, dakle, svjedoci smo dodatnih poskupljenja iako su i u **FBiH** i u **RS** na snazi ograničene marže, a da li Ministarstvo trgovine i turizma Srpske planira uvođenje i drugih mjera - pitanje je na koje nam konkretan odgovor nije stigao.

"Vlada Srpske, u skladu sa zakonskim ovlaštenjima i nadležnostima, ograničavanjem marže koja se primjenjuje prilikom formiranja cijena naftnih derivata utiče na formiranje cijene ovih proizvoda", kažu iz Ministarstva za "Nezavisne novine".

Podsjetimo, Vlada Srpske je 1. aprila donijela Uredbu o određivanju marže koja se primjenjuje prilikom formiranja cijena naftnih derivata. Tom uredbom propisana je maksimalna veleprodajna marža u apsolutnom iznosu od 0,06 **KM** po litri derivata, te 0,25 **KM** po litri u maloprodaji.

Iz Grupacije za promet naftom i naftnim derivatima **Privredne komore Republike Srpske** poručuju da je njihova marža u skladu sa zakonom. Nude i oni rješenje...

"Mislim da se ovakve situacije mogu kontrolisati na više načina, ali svakako nije smanjenje taksa, takozvanih akciza, nego zakonskim regulativama koje bi podstakle ili obavezale da distributeri naftnih derivata imaju određene zalihe", rekao je za "Nezavisne novine" Dragan Trišić, predsjedavajući Grupacije.

Jedno od rješenja je, predlaže on, da se izdvaja određeni novac za potrebe obaveznih rezervi, kako bi se intervenisalo u ovakvim situacijama, a što bi direktno uticalo na stabilnost cijena na tržištu i zaštitilo potrošače.

Brojne zemlje se suočavaju sa poskupljenjem goriva, ali su se neke od njih, za razliku od **BiH**, već uhvatile u koštac sa problemom. Npr, u Hrvatskoj je najavljeno ograničavanje cijena. Premijer Hrvatske Andrej Plenković je rekao da vjeruje da će to distributeri izdržati te da je to odluka na korist njihove privrede i građana.